

- Norderås** poståpneri og kommunelokale tidlig på 1800-tallet, overtatt av NLH (NMBU) i 1949
- Klokkerhagan** flott gammel havnehage i bakken ned fra tunet. Her lå Norderås-Bakken, med snøhopp før krigen, et lite stillas i 50-åra og et stort stillas fra 1970, revet på 90-tallet. Bakkerekord 23 m
- Atelier Norderås** her holder lokale kunstnere til, med galleri og utstillinger
- Eftashavna** gammel havnehage med mange gravhauger og -røyser. Nå er granskogen fjerna og en klassisk beitehage er under utvikling
- Rimskaug** (Berghytta) tufter, plassen bebodd ca 1830-60
- Holtet** tuft etter plass fra 1700-tallet
- "Hjalstadtoppen"** stor gravrøys, her hadde Olav Hjulstad gjemt en sekk med saft og mariekjeks til en rusletur i 1984
- Stein** tidligere husmannsplass, nå boligeiendom
- Sand** plass fra 1743, uthuset sto inntil nylig, også kalt Sandvollen
- Sandvollen** tuft/kjellerrop etter plassen Østre Sandvollen fra 1865
- Askehagan** flott gammel havnehage, 7 gravhauger, stor eik, restaurert 1983
- Kongeveien** post- og riksvei fra 1600-tallet, avløst 1870 av Mosseveien, nå E6
- Amager bru** gammel steinbru under Kongeveien
- Amager** gammelt navn på jorden ovenfor brua, navnsatt av en dansk prest
- Nordbyenga** under Ås, her var det Nordby-husmennene som slo for presten
- Fiskusen** tidligere skibakke, oppkalt etter Fiskehus, akvakultur fra 1890-åra
- Eikeberg** vakker eikelund på toppen, 2 gravhauger og en rydningsrøys
- Tangarmo** navnet på en forsvunnet ødegård fra "moen" og ned til en smali "tange" mellom to bekkeløp
- Ås Gård** Senter for husdyrforsøks nye gårdsanlegg med store lave fjøs
- Einarstua** gammel plass, kalt Bjerkeskaug før 1750, nylig revet
- Hals** navnet på en forsvunnet ødegård før Bjerkeskaug, nabo til Hala
- Studentløypa** turstier i Nordskogen og videre ned langs Norderåsbekken

Norderås - Ås Gård

Et framtidsrettet modellområde for kulturlandskap, beitedrift, biomangfold, lokalhistorie - og rusleturer

Norderås lørdag 22.oktober 2016, kl 11:00

Arr: Ås historielag

Turopplegg ved Olav Haugdahl og Vidar Asheim

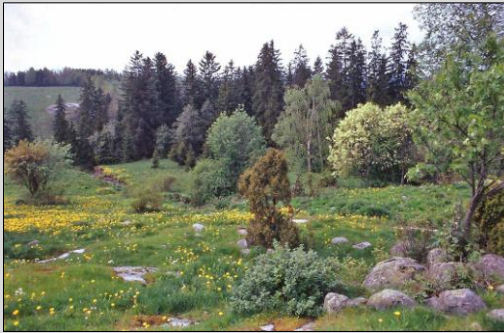
Nordbyenga med eikelunden 1972

fra Klokkerhagan sett mot Ås kirke 1989

Norderås med Klokkerhagan 1987

Klokkerhagan 1973

Askehagan 2012

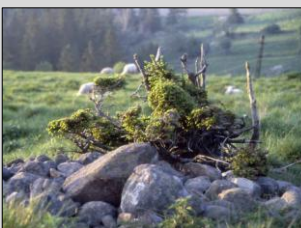
Ås Gård sett fra Norderås 2014

Eftashavna 2014

Norderås 2014

nedbeita gran 1979

Norderås gård ligger sentralt i et rikt kulturlandskap, som grenser opp mot Ås kirke og åpner seg ned mot Årungen. Kjernen i dette landskapet er den storslåtte ravedalen ved Norderås, omkranset av eikelunden på toppen av Nordbyenga og beitehagene på høydedragene langs Kongeveien. Både fra Norderås og langs Kongeveien er det flotte utsyn.

Det nye ”gårdsbruket” Ås Gård er lagt lavt i terrenget, som et samlet anlegg, og føyer seg fint inn i landskapsbildet – uten å forstyrre utsikten fra Ås kirke.

De gamle beitehagene Nordbyenga, Klokkerhagan og Askehagan setter et fint preg på kulturlandskapet.

Nordbyenga er storslått og åpen, med den karakteristiske eikelunden på toppen.

Klokkerhagan nedenfor tunet danner en overgang mellom åpen grasmark og gammel ”hagaskau”.

Askehagan langs Kongeveien er dels gjenvekst til askeskog og dels åpen hagemark beitet av sau. Saubeitetet omfatter en liten morenerygg med flere gravhauger og bl.a. en stor gammel eik. Denne hagemarka ble restaurert tidlig på 1980-tallet.

Den tunge granskogen i Eftashavna ovenfor Norderås er nylig blitt hogd ut og lagt ut til saubeite. Her er det lange og vide utsyn, og de mange gravhaugene begynner nå å komme til syne. Området er under restaurering til beitehage med spredte løvtrær.

Ved nyanlegget Ås Gård er mye av den tette granskogen hogd ut, og her vil det også bli satt i gang beitedrift. En liten skogteig ved Gullberg er allerede på vei til å bli en klassisk bjørkehage.

På lengre sikt kan det utvikles flotte beitehager og skogsbeiter videre nedover mot Årungen ved Berg.

Her er det gode muligheter for å skape et variert beitelandskap - og et kjærkomment turterreng.

Stikkordet er tilrettelagte korridorer mellom beiteene. Passasjer mellom gjerder er nok mer å foretrekke framfor å åpne for fri ferdsel gjennom beiteene via grunder og gjerdeklyv. Turgåere, joggere og hundeluffere bør i beitesesongen ledes utenfor gjerdene, men i egne traseer med gode utsyn.

Først og fremst bør det etableres en korridor mellom Ås Gård og Norderås.

Dernest en passasje fra Norderås og opp til Kongeveien, enten som en korridor gjennom Eftashavna eller at passasjen legges på utsida av gjerdet.

Fra Norderås bør det også etableres en tursti ned til Berg og Årungen, med forbindelse til Studentløypa som kommer ned fra Ås Gård på motsatt side av bekken.

Vi ser for oss at dette landskapet blir et forskningsbasert *modellområde* for flerbruk av skog og kulturlandskap, der skogbruk, beitebruk, friluftsliv, lokalhistorie, biomangfold og landskapskjøtsel går hånd i hånd.

Dette kan bli et viktig innspill på bakgrunn av at ”Norge gror igjen”, at skogene blir for tette og ensformige, og at jordbrukslandskapet er for lite tilrettelagt for turgåing, samtidig som Ås og de fleste andre byer og tettsteder ligger ”midt i matfatet”.

Til syvende og sist vil dette også være en aktuell problemstilling når vi skal ta stilling til om Stor-Oslo fortsatt skal vokse på dyrka mark eller om det er bedre å bryte markagrensen. I det minste bør jo kulturlandskapet i nærmiljøet få en høyere status som turområde - i forhold til ”de dype skoger”.